

هشدار یزشکیان درباره استیضاح

با تغییر آدمه مشکل حل نخواهد شد. اقتصاد و تلاطم‌های اقتصادی تأثیر زیادی از اخبار و اتفاقات می‌گیرد و در این اوضاع که گاهی یک تصمیم حتی در کشورهای دیگر بازار را دچار نوسان می‌کند؛ با این توصیف خبر استیضاح وزیر اقتصاد هم به بی‌ثباتی بازار دامن زده است. به گزارش ایسنا، مسعود یزشکیان رئیس‌جمهور با اشاره به تأکید دولت چهاردهم بر رعایت اصل صداقت تصریح کرد: با توجه به محدودیت‌هایی که داریم، تعداد مشخصی از درخواست‌ها را می‌توانیم اجرایی کنیم و اگر به شما وعده دهم همه مشکلاتی را که بیان کردید، حل خواهیم کرد، دروغ گفته‌ام و من چنین حرفی نمی‌زنم. او در واکنش به طرح «استیضاح وزیر امور اقتصادی و دارایی» خاطرنشان کرد: همواره تأکید کرده‌ام که با دعوا مشکلی حل نخواهد شد. او تأکید کرد: دولت چهاردهم به دنبال اصلاح روش‌هاست، اما باید در نظر داشته باشیم که اصلاح و تغییر، مسیری زمان‌بر و کند است و نمی‌توان با تغییر افراد انتظار اصلاحات یک‌شبه را داشت. چندین دهه است که مسیر تغییر مدیران برای اصلاح امور را طی کرده‌ایم و دیده‌ایم که با تغییر افراد نمی‌توان به اصلاحات رسید؛ اصلاحات مسیری تدریجی و زمان‌بر است.

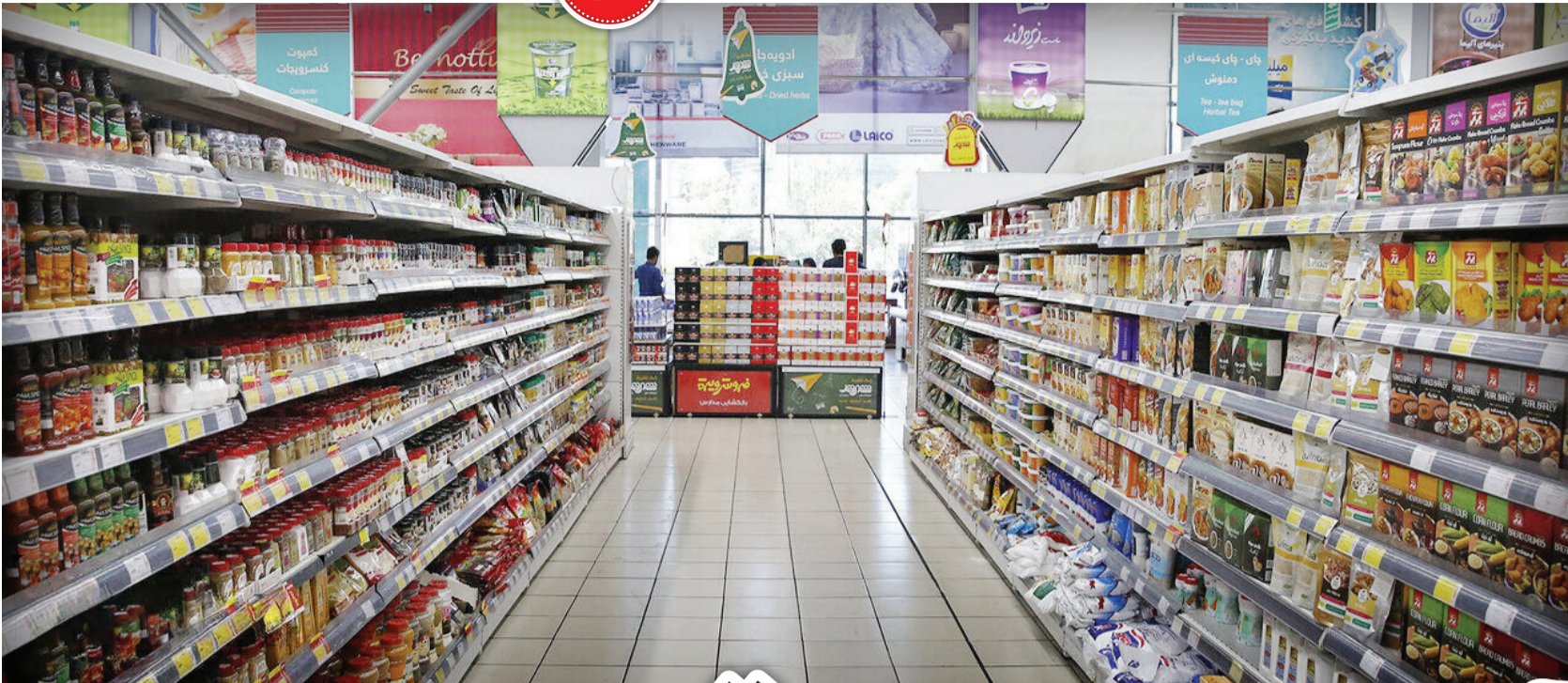
برداشت از صندوق توسعه قرض است

رئیس مجلس گفت که مبالغ برداشت‌شده از صندوق توسعه ملی قرض است و دولت باید آن را به صندوق برگرداند. به گزارش ایسنا، روز گذشته علیرضا سلیمی، نماینده تهران در تذکری گفت: برداشت از صندوق توسعه ملی افزایش پیدا کرده است که مسئولان می‌گویند از این منابع برای پرداخت مطالبات پرستاران و فرهنگیان استفاده شده است؛ البته این کار با آن رهبر انقلاب برای برداشت از صندوق انجام شده است. باید این مبالغ به صندوق توسعه برگردد اما نحوه بازپرداخت آن در بودجه نیامده است. محمدباقر قالیباف در پاسخ عنوان کرد: این مبلغ برداشت شده از صندوق توسعه ملی قرض است. علاوه بر این باید این مبالغ در محلی هزینه شود که حضرت آقا براساس آن مجوز برداشت از صندوق را داده است. البته اکنون دولت به دلیل کسری بودجه از صندوق کمک گرفته ولی باید بدهی خود را بپردازد و با افزایش درآمدها این کار تحقق پیدا می‌کند.

امکان اجرای دستمزد منطقه‌ای نیست

زمینه اجرای دستمزد منطقه‌ای در کشور ما وجود ندارد. در کشورهایی که دستمزدهای منطقه‌ای دارند مهاجرت نیروی کار تحت نظارت شهرداری‌ها انجام می‌شود. احمد میدری، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی با اشاره به اینکه دستمزد منطقه‌ای در کشور به دلیل نبود زیرساخت، قابل اجرا نیست، گفت: ماده ۱۴۱ به ما این اختیار را داده که بر حسب نوع مشاغل و اصناف دستمزد را تعیین کنیم و راهبرد ما حرکت به این سو است که دستمزدها بر اساس صنوف تعیین شود. چون گاهی حداقل‌هایی که در تهران وضع می‌کنیم برای یک صنف در یک استان دیگر ممکن است باعث رکود آن صنف شود. بر همین اساس تصمیم داریم با مشارکت استانداری، اتاق بازرگانی و نمایندگان تشکلهای کارگری در هر استان حداقل یک صنف را به صورت مجزا تعیین دستمزد کنیم.

آلارم تکانه‌های قیمت در ۱۴۰۴

بررسی تورم یک دهه گذشته نقدینگی و کسری بودجه، سال آینده را با بحران شتاب قیمت‌ها تصویر می‌کند

تورم دوساله، چهار ساله و هشت‌ساله؛ چشم‌اندازی دقیق‌تر از فشار بر مردم

اگر تورم‌های دو، چهار و هشت‌ساله را بررسی کنیم، دید عمیق‌تری از وضعیت اقتصاد و سفره مردم به دست می‌دهد. افزایشی بودن این شاخص‌ها به معنای وجود بحرانی عمیق، ساختاری، ریشه‌دار و به شدت نگران‌کننده در اقتصاد و حکمرانی کشور است و نه معضلی مقطعی که با چند سیاست پولی و ارزی درمان شود. اگر تورم سالانه به‌طور ناگهانی بالا برود، ممکن است به‌دلیل یک بحران خاص (مثل تحریم، جنگ یا بحران ارزی) باشد. اما تورم دوساله، چهارساله و هشت‌ساله نشان‌دهنده آن است که این بحران به‌طور دائمی در حال گسترش است و حکمرانی اقتصادی کشور نیازمند اصلاحات اقتصادی و ساختاری جدی است. برای به دست آوردن آمارهایی که در نمودارها مشاهده می‌کنید، شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI) سال مورد نظر را شاخص قیمت مصرف‌کننده دو سال، چهار سال و هشت سال گذشته مقایسه شده است.

اگر به داده‌های تورم دوساله، چهارساله و هشت‌ساله نگاه کنیم، به وضوح می‌بینیم که روند تورم افزایشی به هیچ‌وجه تصادفی نیست و به‌طور مستقیم با بحران‌های ساختاری اقتصاد ایران یا به عبارت بهتر به اقتصاد سیاسی ارتباط دارد. تورم دوساله از ۱۰۷ درصد در سال ۱۳۹۹ به ۱۲۳/۱ درصد در سال ۱۴۰۲ افزایش یافته است. این افزایش نشان‌دهنده فشارهایی است که در بازه‌های کوتاه و تنها طی دو سال بر مردم وارد شده و بی‌توجهی به این روند به معنای بی‌توجهی به وضعیت بحران اقتصادی کشور است. این میزان از تورم دوساله تنها در اشغال ایران در جنگ جهانی دوم (۱۳۲۰) سابقه داشته و در جنگ ایران و عراق از ۶۰ درصد تجاوز نکرده است. همین مقایسه کافی است تا مسئولان بدانند که اقتصاد ایران وارد چرخه فاجعه‌باری شده که در ۸۰ سال اخیر بی‌سابقه است.

اما آنچه بیشتر از همه هشداردهنده است، تورم چهار ساله ۳۷۹ درصدی در سال ۱۴۰۲ است. در واقع، افزایش چنین میزان تورمی در بازه‌های زمانی چهار ساله به وضوح نشان می‌دهد که بحران در بحرانی‌ترین و بلندمدت‌گرفته‌ترین مرحله است که سال‌ها به طول خواهد انجامید. بدین معنا که بازی دلار، طلا، خودرو و... بیش از پیش و با قدرتی مهیب‌تر ادامه خواهد یافت. این میزان تورم در هیچ دوره‌ای از تاریخ ایران (به جز اشغال توسط متفقین)، حتی در جنگ تحمیلی هشت‌ساله و سازندگی پس از آن، مشاهده نشده بود. به‌طور خاص، طی ۸۰ سال اخیر، بیشترین تورم ۴ ساله، ۲۱۰ درصد و متعلق به سال‌های ۱۳۷۴ تا ۱۳۷۶ و به صورت مقطعی است که با دولت دوم خرداد به سرعت کنترل و به مسیر مطلوب بازگشت. بنابراین پیش از این تورم‌های چهارساله بالای ۲۰۰ درصد تنها در دوره‌های بحران و جنگ نیز مشاهده نشده بود، اما این روزها (۱۴۰۳) تورم چهارساله با شیب افزایشی بسیار سریع، در بازه‌های زمانی عادی به بیش از ۴۰۰ درصد رسیده است.

اما آنچه خطرناک بودن وضعیت را با وضوح بیشتر نشان می‌دهد و باید خواب را از چشمان هر مسئول ایرانی بریاید، نمودار تورم هشت‌ساله است. یعنی در هر سال قیمت‌ها را با ۸ سال قبل مقایسه کنیم. تورم هشت‌ساله که در سال ۱۴۰۲ به نزدیک ۱۰۰۰ درصد رسیده، این روزها در حوالی ۱۵۰۰ درصد در نوسان است که انتظار می‌رود به زودی از مرز ۱۶۰۰ درصد عبور کند. این عملاً به معنای ۱۶ برابر شدن قیمت‌ها در سید کالای مصرفی خانوارها در طول تنها هشت سال است. این

دولتی برای پذیرش تعهدات مالی دولت در قالب وام است. این روند در نهایت منجر به افزایش بدهی دولت به بانک‌ها و انتقال آن به ترانزنامه بانک مرکزی می‌شود که خود به خلق نقدینگی دامن می‌زند. در کنار این عامل، دلیل دیگری هم وجود دارد که اجازه کاهش نرخ رشد نقدینگی را نمی‌دهد. در واقع برخی بانک‌ها به دلیل ساختار مالی نامناسب، برای انجام تعهدات خود نسبت به سپرده‌گذاران، نیاز به تزریق نقدینگی دارند. از آنجا که این بانک‌ها دارایی‌های مولد کافی برای پوشش تعهدات خود ندارند، به‌طور مداوم اقدام به خلق پول می‌کنند. این مسئله، یکی از عوامل اساسی در رشد نقدینگی کشور است.

گزارش بانک مرکزی می‌گوید رشد نقطه‌به‌نقطه نقدینگی در آذرماه امسال به ۲۸/۴ درصد رسیده است. هر بار که این عدد بزرگ‌تر می‌شود، سفره مردم کوچک‌تر می‌شود. هر بار که پول بی‌پشتوانه در اقتصاد می‌چرخد، تورم نفس‌های عمیق‌تری می‌کشد. این رشد نقدینگی بالا یکی از آلارم‌های رشد قیمت‌ها در ماه‌های آینده است.

پایه پولی هم در دی‌ماه به یک هزار و ۲۴۰ هزار میلیارد تومان رسید که نسبت به سال قبل ۲۱/۲ درصد افزایش داشته است. در ۱۰ ماهه منتهی به دی‌ماه سال ۱۴۰۳، خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی مهمترین عامل فزاینده رشد پایه پولی بوده و سهمی فزاینده معادل ۷۹/۴ واحد درصد در رشد ۱۰ ماهه پایه پولی داشته است. عامل اصلی افزایش خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی در سال جاری افزایش نرخ تسعیر بوده است. در دی‌ماه سال ۱۴۰۳ نسبت به پایان سال ۱۴۰۲، خالص بدهی بخش دولتی به بانک مرکزی سهمی معادل ۱۵/۷ واحد درصد در رشد ۱۳/۶ درصدی پایه پولی در این دوره داشته است. افزایش خالص بدهی بخش دولتی به بانک مرکزی عمدتاً به دلیل افزایش مطالبات بانک مرکزی از دولت بوده است.

دیگر عامل فزاینده رشد پایه پولی در پایان دی‌ماه سال ۱۴۰۳ مطالبات بانک مرکزی از بانک‌ها با سهمی معادل ۱۱/۲ واحد درصد است و تنها عامل کاهنده رشد پایه پولی در پایان دی‌ماه سال ۱۴۰۳ نسبت به پایان سال ۱۴۰۲، خالص سایر اقلام بانک مرکزی با سهمی معادل ۹۲/۷- واحد درصد است.

بازی با آتش، تورم ایران و بحران اعتماد

در حالی که تورم سالانه ایران به اعداد بی‌سابقه‌ای رسیده است، آنچه که در پس این اعداد پنهان است، یک بحران ساختاری است؛ بحرانی که از یک بحران مقطعی گذر کرده و در حال تبدیل به طوفانی مهیب است که تمام ارکان اقتصادی کشور را به لرزه در خواهد آورد.

شاید تورم ۵۲ درصدی (غیررسمی) در سال ۱۴۰۲ چیزی بیش از یک آمار ساده به نظر برسد، اما این تنها نوک کوه یخ است. چیزی که کمتر کسی از آن سخن می‌گوید، روند خطرناک و پیچیده‌ای است که این بحران اقتصادی در بلندمدت ایجاد کرده است. برای درک عمق فاجعه، باید تورم را نه فقط سال به سال، بلکه در مقایسه با گذشته‌های دورتر بررسی کنیم. وقتی قیمت‌ها را با دو، چهار و هشت سال قبل مقایسه می‌کنیم، واقعیت‌های هولناک‌تری نمایان می‌شود.

ایران امروز در جایی ایستاده که تورم نه تنها قدرت خرید مردم را به شدت کاهش داده، بلکه به بزرگ‌ترین بحران ساختاری تاریخ اقتصادی ایران تبدیل شده است. شما در حال خواندن این گزارش هستید که در آن خواهیم دید چرا که این بحران اقتصادی، یک‌زننگ خطر نیست بلکه تهدید برای آینده اقتصادی ایران است.

سید ستار میراحمدی
کارشناس بازارهای مالی

بررسی آمارها نشان‌دهنده بروز علائم افزایش شتاب قیمت‌ها در سال آینده است. از دل آمار اعلامی تورم و نقدینگی اعلامی دیده می‌شود که تغییر روند تورم را در سال آینده هشدار می‌دهد.

نرخ تورم سالانه بهمین امسال نسبت به ماه قبل بدون تغییر روی عدد ۳۲ درصد مانده ولی تورم نقطه به نقطه و تورم ماهانه با رشدی که داشته از این واقعیت حکایت دارد که تورم سالانه در مسیر تغییر روند قرار گرفته و در ماه‌های آینده به جای کاهش روند رشد قیمت‌ها با افزایش آن روبه‌رو خواهیم بود.

طبق گزارش مرکز آمار تورم نقطه به نقطه با ۳/۵ درصد افزایش نسبت به ماه قبل به ۳۵/۳ درصد رسیده و تورم ماهانه ۴/۱ درصد بوده که هر دو رشد زیادی را نشان می‌دهد. در بخش تورم ماهانه خوراکی‌ها فقط در یک ماه ۶/۷ درصد افزایش قیمت داشتند که می‌تواند نشأت‌گرفته از جهش قیمت دلار و اخباری که از بودجه سال بعد می‌رسد باشد.

در جزئیات آمار تورم اعلامی می‌خوانیم که در بهمن‌ماه ۱۴۰۳، تورم نقطه به نقطه خانوارهای کشور، ۳۵/۳ درصد بوده است؛ یعنی خانوارهای کشور به‌طور میانگین، ۳۵/۳ درصد بیشتر از بهمن‌ماه ۱۴۰۲ برای خرید یک «مجموعه کالاها و خدمات یکسان» هزینه کرده‌اند. تورم نقطه به نقطه بهمن‌ماه ۱۴۰۲، در مقایسه با ماه قبل، ۳/۵ واحد درصد افزایش داشته است.

همچنین تورم ماهانه خانوارهای کشور در بهمن برابر ۴/۱ درصد بوده است. تورم ماهانه برای گروه‌های عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات»، ۶/۷ درصد و برای گروه عمده «کالاها و غیر خوراکی و خدمات»، ۰/۹ درصد بوده است.

بر این اساس نرخ تورم سالانه برای خانوارهای کشور به ۳۲ درصد رسیده که نسبت به همین اطلاع در ماه قبل، بدون تغییر بوده است.

در یک قدمی ۱۰ هزار هزار میلیارد تومان

بانک مرکزی هم با اعلام نقدینگی ۹۷۲۳ هزار میلیارد تومانی دی‌ماه از رشد ۲۸/۴ درصدی نرخ نقدینگی خبر می‌دهد. یعنی تقریباً دو برابر کل نقدینگی‌ای که ابتدای کار دولت سیزدهم وجود داشت. فقط در یک ماه ۱۲۰ هزار میلیارد تومان دیگر به حجم نقدینگی اضافه شده، بی‌آنکه تولید هم سهمی از این رشد برده باشد. این رشد در شرایطی اتفاق می‌افتد که نرخ رشد نقدینگی برای سال ۱۴۰۳ در محدوده ۲۵ تا ۲۵ درصد هدف‌گذاری شده بود. محمدرضا فرزین، رئیس کل بانک مرکزی درباره رشد نقدینگی دلالی می‌آورد که عمدتاً به تحریم برمی‌گردد. او می‌گوید: «متأسفانه به دلیل تکانه‌های سیاسی و امنیتی بسیار زیادی که از اسفند پارسال رخ داد و غیرقابل کنترل بود از نرخ هدف‌گذاری کمی فاصله گرفته، اما به جهت اینکه بازار دچار انسداد پولی نشود، ما به صورت فعال در بازار پول کار کردیم تا در پایان سال به اهداف مشخص شده دست یابیم».

قبل از اینکه بانک مرکزی هدف‌گذاری نرخ نقدینگی امسال را اعلام کند کارشناسان می‌گفتند تحقق رشد نقدینگی زیر ۲۵ درصد فعال‌برای ما ناممکن است. چون دولت با ناترازی شدید بودجه مواجه است و ناچار به استفاده غیرمستقیم از منابع پولی می‌شود. یکی از روش‌های تأمین مالی، درخواست از بانک‌های